

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

Prof. dr hab. Ryszard A. Stefański

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ Art.115 § 16 k.k. i art.46 ust.3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi(Dz.. U. z 2012r.,poz. 1356 ze zm.)
- ▶ Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy:
 - ▶ 1)zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub
 - ▶ 2)zawartość alkoholu w dcm3 wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość.

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ Art. 46 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ▶ Stan po użyciu alkoholu zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:
 - ▶ 1) stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu albo
 - ▶ 2) obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ „Stanem pod wpływem środka odurzającego jest taki stan, który wywołuje - w zakresie oddziaływania na ośrodkowy układ nerwowy, zwłaszcza zakłócenia czynności psychomotorycznych - takie same skutki jak spożycie alkoholu powodujące stan nietrzeźwości. Od tego stanu odróżnia się stan po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu, a więc i środka odurzającego, który - w zakresie skutków jest równoważny stanowi po użyciu alkoholu” (wyrok SN z dnia 7 lutego 2007 r. - V KK 128/06, OSN Prok. i Pr. 2007, Nr 6, poz. 9 z glosami aprobującą R. A. Stefańskiego, PS 2008, Nr 6, s. 152 - 158 i krytyczną A. Skowrona , LEX/el. 2012).

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ - „Stan po użyciu środka podobnie działającego do alkoholu jest równoznaczny jedynie ze znajdowaniem się tego środka w organizmie. Natomiast jego użycie nie oznacza jeszcze realnego wpływu zażytego środka na zdolności psychomotoryczne kierowcy. Prowadząc ocenę zaburzeń zdolności psychomotorycznych wobec dysponowania tylko badaniem krwi wykazującym stan stężenia środka zbliżony do stężenia progowego, należało zgodnie z sugestią biegłych występujących w tej sprawie odwołać się do dowodów opisujących wygląd sprawcy, funkcjonowania określonych jego organów oraz pozwalających na ustalenie sposobu jego zachowania” (postanowienie SN z dnia 31 maja 2011 r. - V KK 398/10, OSN Prok. i Pr. 2011, Nr 12, poz. 4 z glosą krytyczną A. Skowrona, LEX/el. 2012).

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ „ Pojęcie **środka odurzającego** w rozumieniu art.178a k.k. obejmuje nie tylko środki odurzające wskazane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz.1485), lecz również inne substancje pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, działające na ośrodkowy układ nerwowy, których użycie powoduje obniżenie sprawności w zakresie kierowania pojazdem” (uchwała SN z dnia 27 lutego 2007 r. - I KZP 36/06, OSNKW 2007, Nr 3, poz. 21).

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ **Kodeks karny**
- ▶ **Art. 178a. § 1.** Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym,
 - ▶ podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
- ▶ **§ 4.** Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo dopuścił się czynu określonego w § 1 w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo,
 - ▶ podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ Kodeks karny
- ▶ **Art. 178.** § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173, 174 lub 177 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ **Kodeks karny**
- ▶ **Art. 42. § 1.** Sąd może orzec zakaz prowadzenia pojazdów określonego rodzaju w razie skazania osoby uczestniczącej w ruchu za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, w szczególności jeżeli z okoliczności popełnionego przestępstwa wynika, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę zagraża bezpieczeństwu w komunikacji.
- ▶ **§ 2.** Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa wymienionego w § 1 był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, 174 lub 177.
- ▶ **§ 3.** Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na zawsze, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 173, którego następstwem jest śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, albo w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2 lub w art. 355 § 2 był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.
- ▶ **§ 4.** Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na zawsze w razie ponownego skazania osoby prowadzącej pojazd mechaniczny w warunkach określonych w § 3.

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

Rok	Art.178a§1 k.k.	Art.178a§2 k.k.	Art.178a§4 k.k.	Art.87§1 k. w.	Art.87§2 k. w.	Art.87§1a k. w.	Razem
2001r.	41 905	33 718		b. d.			
2002r.	62 362	52 256		11 777	4 579		120 374
2003r.	64 860	65 050		13 374	5 690		148 974
2004r.	71 762	74 456		13 305	5 475		164 998
2005r.	73 175	79 985		14978	6 428		174 566
2006r.	68 657	76 460		16204	8426		169 747
2007r.	70 866	67 945		15748	8075		162 634
2008r.	68 367	54 285		15948	7 205		145 805
2009r.	74 956	51 800		18026	8106		152 888
2010r.	73 105	51 078	1 174	19688	8402		151 489
2011r.	69 171	50 997	10 039	23864	9189		163 260
2012r.	62 412	50 361	12 527	24101	9481		158 882

Ściganie sprawców prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości w Polsce

- ▶ **Art. 87. § 1.** Kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym,
- ▶ podlega karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 50 złotych.
- ▶ § 1a. Tej samej karze podlega, kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu inny pojazd niż określony w § 1.
- ▶ § 2. Kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu inny pojazd niż określony w § 1,
- ▶ podlega karze aresztu do 14 dni albo karze grzywny.
- ▶ § 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów.
- ▶ § 4. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1a lub 2 można orzec zakaz prowadzenia pojazdów innych niż określone w § 1.

Tabela Nr 2. Skazania za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości

RODZAJ PRZESTĘPSTWA	SKAZANI	POZB. WOLNOŚCI	%	WAR. ZAW. WYKON.	%	OGRANICZ. WOL.	%	GRZYWNA	%	SAMOIST. ŚRODEK KARNY	%
2001 r.											
Art. 178a § 1	44 217	21 207	47,96	20 654	46,71	4 377	9,89	18 492	41,82	17	0,03
Art. 178a § 2	34 720	10 683	30,76	10477	30,15	8 788	25,31	15 130	43,47	10	0,02
2002 r.											
Art. 178a § 1	53 637	29 594	55,17	28 901	53,88	5 468	10,19	18 421	34,34	17	0,03
Art. 178a § 2	43 832	15 597	35,58	15 300	34,90	11 908	27,16	16 233	37,03	20	0,04
2003 r.											
Art. 178a § 1	67 932	34 882	51,34	34 168	50,29	8 442	12,42	24 425	35,95	33	0,04
Art. 178a § 2	65 190	19539	29,97	18 876	28,95	19 493	29,90	26 077	40,00	34	0,05
2004 r.											
Art. 178a § 1	72 657	34 645	48,00	33 839	46,57	10 256	14,11	27 570	37,94	312	0,42
Art. 178a § 2	74 353	21 058	28,32	20 210	27,18	25 327	34,06	27 844	37,44	292	0,39
2005r.											
Art. 178a § 1	80 333	39 789	49,53	39 069	48,63	10 127	12,60	28 138	35,02	162	0,20
Art. 178a § 2	83 111	26 012	31,29	26 012	31,29	27 375	32,93	832	0,1	202	0,24

RODZAJ PRZESTĘPSTWA	SKAZANI	POZB. WOLNOŚCI	%	WAR.ZAW., WYKONANI E	%	OGRANICZ WOLNOŚCI	%	GRZYWNA	%	SAMOISTNY ŚRODEK KARNY	%
2006r.											
Art. 178a § 1	68 657	37 338	54,38	36 593	53,29	7 288	10,61	23 906	34,81	125	0,18
Art. 178a § 2	76 460	27 640	36,14	25 995	33,99	24 240	31,70	24 369	31,87	211	0,27
2007r.											
Art. 178a § 1	70 866	41 179	58,10	40 119	56,61	5 899	8,32	23 703	33,44	85	0,11
Art. 178a § 2	67 945	27783	40,89	25 739	37,88	18 950	27,89	21 011	30,92	201	0,29
2008r.											
Art. 178a § 1	68 367	37 632	55,04	36 864	53,92	5 164	7,55	25 454	37,23	117	0,17
Art. 178a § 2	54 285	19 504	35,92	18 253	33,62	14 058	25,89	20 587	37,92	136	0,25
2009r.											
Art. 178a § 1	74 056	39 003	52,66	38 101	51,44	6 433	8,68	28 477	38,45	143	0,19
Art. 178a § 2	51 800	16804	32,44	15 766	30,43	15 005	28,96	19 838	38,29	153	0,29
2010r.											
Art. 178a § 1	73 105	36 302	49,65	35 460	48,50	7 083	9,68	29 705	40,63	15	0,02
Art. 178a § 2	51 078	15 559	30,46	14 636	28,65	15 673	30,68	19 840	38,84	6	0,01
2011r.											
Art. 178a § 1	70 496	32 534	46,15	31 613	44,84	7 097	10,06	30 852	43,76		
Art. 178a § 2	51 189	13 944	27,24	12 885	25,17	108	0,21	21 475	41,85		